

Sygn. akt III Ca 328/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

SO Barbara Braziewicz

Protokolant Paulina Kozioł

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Prokuratora Rejonowego w Rybniku

przeciwko G. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 16 lipca 2014 r., sygn. akt I C 197/11

oddala apelację.

SSO Barbara Braziewicz SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt III Ca 328/15

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Rybniku działając na rzecz K. G. domagał się zasądzenia od pozwanego G. M. kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2011r.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwany wielokrotnie dopuszczał się wobec małoletniej K. G. czynności seksualnych, oraz raz używając przemocy odbył z nią stosunek płciowy. Za powyższe czyny G. M. został skazany. Dochodzona kwota stanowi zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych pokrzywdzonej, oraz wyrządzoną jej krzywdę moralną. G. M. był wzywany do dobrowolnej zapłaty zadośćuczynienia do dnia 25 lutego 2011r.

Pozwany wniósł o odrzuceniu pozwu w całości podnosząc, że nie popełnił czynów mu zarzucanych, oraz że nie posiada środków na jakiegokolwiek wpłaty.

Sąd Rejonowy w Rybniku zaskarżonym wyrokiem zasądził od pozwanego G. M. na rzecz K. G. kwotę 30.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2011 r. oraz nakazał pobrać od pozwanego G. M. na rzecz Skarbu Państwa

– Sądu Rejonowego w Rybniku kwotę 1.500 zł tytułem opłaty od pozwu od uiszczenia od której powód był ustawowo zwolniony.

Sąd Rejonowy ustalił, że od 1996r. pozwany i pokrzywdzona mieszkali wspólnie - G. M. był ojczymem K. G.. W okresie od 2005r. do lutego 2007r. pozwany wielokrotnie dotykał swoją pasierbicę w okolicach piersi i krocza, oraz wkładał palce do jej pochwy. W dniu 11 grudnia 2007r. używając przemocy fizycznej doprowadził K. G. do odbycia z nim stosunku płciowego.

Powyższe zdarzenia spowodowały u pokrzywdzonej objawy lękowe, myśli samobójcze, bezsenność. K. G. zerwała kontakty z rówieśnikami i żeby zapomnieć o wydarzeniach z ojczymem zaczęła pić alkohol. Już po ujawnieniu czynów pozwanego K. G. objęta została pomocą psychologiczną. Pomimo tego miała bardzo duże problemy psychiczne związane z rozpoczęciem współżycia seksualnego. Mimo upływu czasu do tej pory odczuwa ona lęki i dyskomfort wynikający z poczucia krzywdy.

Za swoje czyny pozwany został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 25 listopada 2008r. wydanym w sprawie III K 87/08. Sąd Okręgowy w Gliwicach utrzymał w mocy powyższe orzeczenie. Pismem z dnia 28 stycznia 2011r. pozwany wezwany został do uiszczenia na rzecz K. G. kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia, oraz do okazania lub nadesłania do Prokuratury Rejonowej w Rybniku dowodu wpłaty powyższej kwoty w terminie 21 dni, nie później niż do 25 lutego 2011r.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości. Ustalając wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia Sąd uwzględnił kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, którego głównym celem jest zatarcie lub co najmniej złagodzenie następstw naruszenia dóbr osobistych. Uznaje się, że wysokość zadośćuczynienia winna zależeć przede wszystkim od wielkości doznanej krzywdy. Nadto należy mieć na uwadze fakt, by zasądzona kwota zadośćuczynienia nie była symboliczna. Musi ona bowiem spełniać także funkcję represyjną wobec sprawcy naruszenia.

W świetle przytoczonych okoliczności Sąd uznał, że zadośćuczynienie w kwocie 30.000 zł, uwzględniając wszystkie powołane wyżej kwestie jest utrzymane w rozsądnych granicach umożliwiających pokrzywdzonej złagodzenie zaistniałych skutków wypadku, a jednocześnie adekwatne do skali doznanej przez nią krzywdy.

O odsetkach Sąd orzekł po myśli art. 481 k.c. O kosztach orzeczone na podstawie art.98 k.p.c. w związku z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych nakazując pobrać od pozwanego jako strony przegrywającej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Rybniku kwotę 1.500 zł.

Rozstrzygnięcie to zaskarżył pozwany, domagając się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji celem ponownego rozpoznania.

Zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 448 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie, a to przyjęcie, iż podstawą prawną dochodzonego roszczenia jest fakt naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych K. G., w sytuacji kiedy to roszczenie winno zostać oparte i ocenione na podstawie art. 445 k.c. , a nadto przekroczenie w sposób znaczny kompensacyjnej funkcji zasądzanego zadośćuczynienia; a to art. 481 k.c. poprzez przyjęcie, że odsetki od kwoty zasądzanego zadośćuczynienia winny zostać przyznane od dnia 26 lutego 2011r., tj. od następnego dnia po bezskutecznym upływie terminu wskazanego w wezwaniu do zapłaty, w sytuacji kiedy to dopiero od daty wydania wyroku zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia pozostaje w opóźnieniu w zapłacie należnej kwoty, jak również zasądzenie odsetek za okres poprzedzający wyrokowanie przy równoczesnym ustaleniu wysokości zadośćuczynienia według cen z daty orzekania prowadzi do nieuzasadnionego uprzywilejowania wierzyciela kosztem dłużnika. Ponadto zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to art. 117§ 5 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie poprzez przyjęcie, iż udział pełnomocnika, o którego przyznanie wnioskował pozwany, nie jest w sprawie konieczny, co zostało wyrażone oddaleniem wniosku pozwanego w przedmiocie ustanowienia

pełnomocnika z urzędu, w sytuacji kiedy to przedmiot postępowania jak i rozmiar ewentualnych dolegliwości względem pozwanego nadaje niniejszemu postępowaniu charakter sprawy faktycznie prawnie skomplikowanej.

Sąd Odwoławczy zważył co następuje.

Apelacja pozwanego nie mogła odnieść skutku.

Sąd I instancji zastosował prawidłową podstawę prawną rozstrzygnięcia, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Dokonane ustalenia faktyczne w zakresie ustalonym przez Sąd Rejonowy składające się na podstawę rozstrzygnięcia są prawidłowe, znajdują swoją podstawę w zgromadzonym materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i spójny. Dlatego też ustalenia faktyczne Sądu I instancji, Sąd Odwoławczy przyjął w całości jako własne.

Ocena prawna ustalonego stanu faktycznego dokonana przez Sąd Rejonowy jest prawidłowa i okoliczności podniesione przez skarżącego w apelacji, oceny tej nie niweczą.

Na uwzględnienie nie zasługuje podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia art. 448 k.p.c. albowiem pozew wniesiony przez Prokuratora zawiera przesłanki mieszczące się w art. 23 k.c., który wymienia jedynie przykładowo zakres naruszenia dóbr osobistych takich jak naruszenie czci, godności, nietykalności etc., a w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, iż roszczenie zwarte w pozwie oparte zostało na naruszeniu dóbr osobistych poszkodowanej. W ocenie Sądu Odwoławczego prawidłowo Sąd Rejonowy uznał, że podstawą żądania jest art. 448 k.c., a żądanie odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia związane jest z naruszeniem dóbr osobistych określonych co do zasady w art. 23 k.c.

Sąd Odwoławczy nie znajduje nadto podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 117 k.p.c. Sąd pierwszej instancji trafnie nie wziął pod uwagę okoliczności, iż pozwany działał w sprawie bez udziału profesjonalnego pełnomocnika, uznając, że z uwagi na specyfikę sprawy i możliwość działania pozwanego osobiście, pozwany był zdolny do samodzielnego działania w sprawie, przedstawienia swojej sytuacji osobistej i majątkowej, która mogłaby mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Sąd drugiej instancji uznał za zasadne wskazać, iż w toku postępowania nie zaistniały przeszkody, aby pozwany wskazane okoliczności wykazywał w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, gdyż nie przekraczały one zdolności intelektualnych przeciętnego człowieka, a pisma procesowe formułowane przez pozwanego, jak i jego wypowiedzi wskazują na to, iż pozwany posiada taką przeciętną zdolność rozumienia zasad postępowania sądowego.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, iż pozwany w zakresie swojej apelacji i żądania oddalenia powództwa jako nieuzasadnionego, nie wykazał podnoszonych w niej twierdzeń. Przede wszystkim wskazać należy, iż zasady jego odpowiedzialności kształtuje art. 11 k.p.c., a Sąd w postępowaniu cywilnym związany jest ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa, a więc w zakresie faktu popełnienia czynów, które stały się podstawą oceny z art. 448 k.c. Sąd nie dokonuje własnych ustaleń w postępowaniu cywilnym.

Natomiast jeśli chodzi o zakres wykazania okoliczności z art. 448 k.c. co do zasądzenia odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia, to zdaniem Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił zakres i skutki naruszenia dóbr osobistych pokrzywdzonej, jak i możliwości zaspokojenia szkody przez pozwanego, która powstała na skutek naruszenia przez niego dóbr osobistych pokrzywdzonej. Sąd drugiej instancji w pełni podziela dokonaną w tym zakresie ocenę przez Sąd Rejonowy, bez zbędnego powtarzania argumentów przytoczonych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, uznając, że apelacja pozwanego w tym zakresie nie zasługiwała na uwzględnienie.

Odnosząc się kolejno do zarzutu naruszenia art. 481 k.c., wskazać należy, iż faktycznie roszczenie formułowane w oparciu o art. 448 k.c. jest roszczeniem bezterminowym, jednakże do czasu kiedy uprawniony do tego roszczenia nie zademonstruje swojego żądania wobec zobowiązanego. W niniejszej sprawie żądanie takie zostało przedstawione pozwanemu przez Prokuratora ze wskazaniem terminu, do którego roszczenie ma zostać zaspokojone, a w związku ze

skutecznym doręczeniem pozwanemu wezwania, żądanie bezterminowe uległo przekształceniu na żądanie terminowe, co uzasadnia stwierdzenie, iż skoro żądanie to nie zostało zaspokojone w terminie zakreślonym, to od daty następującej po terminie spełnienia roszczenia, należne są odsetki ustawowe określone w art. 481 k.c.

Reasumując, z uwagi na powyższe argumenty, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego, uznając ją za bezzasadną.

SSO Barbara Braziewicz SSO Magdalena Balion- Hajduk SSO Krystyna Hadryś